

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 korona	—	fillér.
Félévre	3	"	—
Negyedévre	1	"	50
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona			
Egyes szám ára 20 fillér.			

Felolvas szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttór sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Nyugalom van.

A belpolitikában nyugalom van. Kinában, Dél-Afrikában ember vért iszik a szomjas föld, de ez nem érint bennünket. A kormányzás ugyyszólván magától döcög. A miniszter urak nagy része fürdőzni ment, mások utazgatnak a vidéken s a miniszterelnök hűsöl Rátóton. A hét legnagyobb eseménye az volt, hogy Horánszky Nándor meglátogatta Széll Kálmánt. Pesten mindennap találkoznak együtt, sokszor órákig tanácskoznak anélkül, hogy valakinek feltűnne, de most az uborka saisonban hasábos kombinációkat fűznek ehhez a látogatáshoz. A volt, nemzeti párttal rokonszenvező lapok meneszti Fehérváryt s megteszik Horánszkyt a közeljövő belügy-miniszterének, a teljér liberis lapok azt vélik, hogy Ő felsége semmi körülmények között sem fogja engedni a honvédelmi minisztert, hogy megváljon a kabinettől s elítéli Széll Kálmánt, hogy időközönként kokettiroz az Apponyi-párttal, ezzel vérszemet ad a „rég rendszer üldözöttjeinek, a klerikális érzelmű katolikus mágnásoknak s agrárius uraknak.”

Pedig a közel jövő megmutatja,

hogy Széll Kálmán csak egyszerűen társalgott Horánszkyval, ő nem kokettiroz az Apponyi-törredékekkel, ő nem akar miniszterválságot, ám, ha magától menne az egész, nem bánna, de nem ér rá, hogy „tettekkel tényező” legyen, mert hűsöl.

A főispánok szépen megmaradnak helyükön. A közigazgatás reformja elodázódik, a pártkassza üresen áll és senkisem törődik vele, mert Széll Kálmán pihen. Hogy a főispánok (a Bánffy aera oszlopos tagjai) maradnak, abból kiviláglik: Széll Kálmán csak hangoztatja az elveket, csak ígér rendszer-változást, de nem mer hozzá kezdeni. A közigazgatás reformjától nem sok jót várhat a megyei autonomia s az a tény, hogy a pártkassza üres, örvendetes jelenség az országra, a megvesztegetlen közvélemény jobban érvényesülhet a választásoknál. Mindezek miatt tehát Széll Kálmán nyugodtan hűsölhetne, de égető kérdések tolnak egyre-másra a felszínre. Bács-Bodrogmegyében 893, Békés megyében 660, Csongrád megyében 264, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében 225, Mármarmarosmegyében 738, Pestmegyében 80, Torontálmegyében 275, Tolnamegyében 12, Szilágymegyében 334, összesen: 3550 dolgozni szerető munkás kaszájára

nincs szükség, — ezek tehát és családjuk önhibájukon kívül remegve néznek a tél zordon hidege s az éhség elé. Magában a „Székely földön” évenként 15–20 ezerre lehet tenni a kivándorlók számát, a miből világos, hogy az erdélyi magyarság életerejé fogy s a nép a züllés útján van. Egész vidékeket sújtott a fagy, ahol egy szem gyümölcs sem lesz s kereset forrásának nagyrésztől elesik a gazda, a szőlőgerezdek szűk szüretet ígérnek; a gabona árak esekélyek, a szegény földműves aligbirja fizetni adóját, családja elé a nyomor meredez. Hogy lehetne e kiáltó bajokon segíteni? ... Ki törődik velük! a kormány hűsöl, (később pedig absorbeálja erejét a napi politika.) Szerencsétlenség a népre s a nemzetre az ilyen pihenés!

A kereszténység ünnepe.

Lázasan folynak az előkészületek arra a magasztos ünnepre, mely a keresztény Magyarország kilencz százados diéső multjának minden jó hazafi szívében kedves emléke leend. A katolikus magyarság bontotta ki a zászlót, ő hordozza körül diadallal az egész országban, hogy ne maradjon talpalatnyi hely, melyet meg ne szenteljen szent István birodalmában a nemzeti kegyelet.

A katolikus magyarság főpásztorai

TÁRCZA.

Egy szent beszéd*)

Édes Hazám Fiai! Zarándoktársaim!

A hazafias érzés melegével, a keresztény szeretet bensőségével üdvözlöm Önöket, a kik ez órában, a fenséges hajlékban a magyar kath. világot képviselik.

Itt vannak főpásztoraink és lelki vezetőink; itt van a tudomány, a magas műveltség, a társadalmi állás és jámbor népünk képviselete. Rangban, gazdagságban, értelmességben, foglalkozásban különbözök lehetünk; de igaz hitünkben, vallásos és hazafias érzéseinkben Anyaszentegyházunk iránt

*) Tartotta *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát Rómában a zarándoklat alkalmával. Kiváló szépségei miatt kiadjuk.

való hűségünkben és szeretetünkben — mindnyájan egyek vagyunk.

Összejöttünk ma, hogy még egyszer együtt nyiljanak meg ajkaink buzgó imára; összejöttünk, hogy még egyszer tanúságot tegyünk egységes érzelmeinkről és arról, hogy mi, valamint egy anyának, édes hazánk vagyunk hű fiai: ép úgy egy atyának, Szentséges Atyánknak vagyunk engedelmes gyermekei.

Áhítatunk helyéül, Róma száz és száz temploma közül ezuttal azt választottuk, mely az Anyaszentegyház fejének, a római püspöknek székesegyháza s a mely annak a nagy pápának áldott emlékét őrzi, a ki nemzetünket, 900 évvel ezelőtt, a kereszténység nagy családjába befogadta, apostolfejedelmünket pedig a királyi fenség szimbolumával, a szent koronával megajándékozta.

Alkalmasabb helyet valóban nem is

találhattunk volna. És én boldognak érzem magamat, hogy kedves hazám fainak, zarándoktársaimnak gondolatait, otthonunkba való visszatérésünk előtt, e magasztos helyen én irányíthatom rá még egyszer zarándokutunk indító okaira és körülményeire.

* * *

Néhány nap előtt bucsut vettünk otthonunktól, a Kárpátok bérezeitől, Erdély havasaitól, a termékeny rónáktól; bucsut vettünk családi tűzhelyünkötől, barátainktól, szeretteinkötől; bucsut vettünk, hogy messze utra keljünk az „örök város” felé.

S mi hozott, mi vonzott bennünket ide?

Talán az a szándék, mely Róma felé terelte a hunnok rettegett királyát, Attilát, hogy megostromolja a szent város falait, de a kit egy nagy Leo pápa fenséges alakja visszavonulásra birt?

Vagy talán az a vágyakodás vezetett bennünket ide, a mely a kincsek, a gazdag

INGLIK JÓZSEF

szabó üzletében Szatmár Deák-tér (városház épület.) Teljes **katonai felszerelési** cikkek raktára, **egy éves önkéntesek, tartalékos tisztek** elegánsan és előnyösen felszereltetnek, **elvallalom mindennemű egyenruhák átalakítását, polgári ruhák** a legújabb divat szerint készíttetnek. **Papi öltönyök, reverendák** előnyös árban.

mennek jó példával elől, szóval és tettel buzdítván a hiveket, hogy egygyé legyenek lelkesedésben, s mutassák meg, mily fenséges ideál előttük a vallás és haza fogalma.

Szatmár püspöke is hallatta apostoli szavát, hazafias érzéstől áthatott körlevelében felhívta mindenek figyelmét kilencszázados multunk dicső emlékére, a magyar nemzet történetének eme legfenségesebb mozzanatára. Főpásztorunk körlevelét, melyre méltán lehet büszke ennek az egyházmegyének minden egyes tagja, egész terjedelmében ide iktatjuk, hogy tanuljon belőle minden jó keresztény, hogy növelje a hazafias érzést e nemzet boldogságáért dobogó keblekben:

Ez idei első körlevelemben szólottam ez évnek ama jelentőségéről, melyet annak Magyarországra nézve a kereszténység meghonosításának kilencszázados emléke kölcsönöz. Az ország három történelmileg nevezetes városát jelölte ki a nagyméltóságú püspöki kar arra, hogy e helyeken az egész ország katolikusainak lehető tömeges részvétele mellett, külső fényben is impozánsabb, a szép multhoz méltó módon nyilvánuljon meg a nemzetünk fölött örökös Gondviselés iránt a köteles hála és hódolat.

Budapest, Esztergom és Székesfehérvár nemsokára falaik közé fogadják az országának fiait, akik jönnek az első nagy királyunk életével megszentelt helyekre imádkozni, hálaadóan a multban tapasztalt jókért, esdőleg hazánk jövő boldogságáért. — Nagy Boldog-Asszony napján és szent István királynak ünnepén térdre omolva fogja bemutatni e helyeken a magyar nép hálaáldozatát. Akik tehetik, zárandokoljanak el az ünnepségek eme kiválasztott helyeire, hogy a résztvevők minél nagyobb számával is nyerjen erőben és tekintélyben a magyar nép ősi hitének ünnepélyes megvallása, kegyeletes megemlékezésének kifejezése.

Kilencszáz évvel ezelőtt első királyunk, Szent István, Nagy-Boldogasszony ünnepén, azon koronával, melyet II. Szilveszter pápától kapott, megkoronáztatta magát. — A szent királynak a keresztény vallás terjesztése körüli apostoli munkájában ez egy oly kiemelkedő mozzanat volt, amely míg egyrészt a kereszténységnek Magyarországon

való meghonosítását hirdette a művelt Európának, másrészt államiségünknek a kereszténység talaján való felépítését jelenté.

Szent István államférfiúi bölcseséggel lerakta ezzel országa fennmaradásának alapjait, biztosította boldogulása feltételeit. — Azóta az a hely, mely az Európába özönlő műveletlen népek átvonuló útja volt csupán, egy erkölcsiében, hitében, szokásaiban átalakult népnek állandó boldog hazája, a tudományok, művészetek fejlődésének békés otthona, a keresztény családi, társadalmi és állami élet virágos kertje lett.

A Bold. Szűz iránti nagy tisztelet és kegyelet arra vezette a szent királyt, hogy a keresztény Magyarország megalapításának világtörténelmileg nevezetes munkáját a szent Szűz oltalma és pártfogása mellett, az ő tiszteletére való hathatós buzdítás kíséretében végezze. Az ő anyai pártfogásába ajánlotta ifjú országát. Szűz Mária a Magyarok Nagyasszonya, égi patrónája lett. A Mária-tisztelet a lovagias magyar nép szívének csakhamar legkedvesebb erényévé, s az egész nemzet vallásos életének egyik jellemző, sajátos tulajdonságává vált. Innét a Regnum Marianum, Mária országa, elnevezés, melyet az őskorok vallásos buzgósága, a Bold. Szűz iránt táplált különösebb tisztelete szerzett meg hazánknak.

Nem lehetett volna tehát alkalmasabb napot választani a Regnum Marianum jubileumi örömeinek kifejezésére, mint a Bold. Szűz ünnepét, azt a napot, amidőn a keresztény magyar állam megszületett, amikor első és legnagyobb keresztény királya megkoronáztatott, amikor az isteni Gondviselés különös rendelése folytán ugyanezen szent király a földi koronát a menyeeivel cserélte fel.

De nemesak az említett városok fognak ünnepi díszet öltetni e napokon, hanem e szép hazának minden pontján kell hogy kigyuljanak: az örömtűzek, fellángoljon a nemzeti lelkesedés, s milliók ajkáról felhangzott imában törjön Ég felé a nemzetnek hálaadó szava. Erre buzdítani, ha szükség volna reá, célja rövid szózatomnak, a melyhez fűzve egyuttal rendelkezést teszek a következők-

mékenyítő kegyelmek forrásaiból; hogy alázatos szívvel oda álljunk azok alá a zuhatagok alá, a melyek a léleknek legsötétebb foltjait is hófehérre mossák a töredelem szentségében.

S ezekhez az eszményi czélokhoz teljesen méltó volt zárandokutunknak időpontja: a jubileumi szent év, a mely épen akkor nyitotta meg Rómában az isteni kegyelmek bőséges forrásait, a midőn három nagy időszak záródik le egyszerre; a mikor lezáródik az ujkor XIX. százada; lezáródik Anyaszentegyházunknak és az ő közsírtjének: a pápaság magaslatos intézményének immár 19 százados, a magyar katolicizmusnak és apostoli királyságnak pedig 9 százados multja.

Használjuk fel bucsuzó ajtatosságunk alkalmát s vessünk egy-egy futó pillantást e korszak mindegyikére, a melyek bennünket úgy is, mint katolikusokat, úgy is, mint magyarokat oly közelről érdekelnek, s a melyekhez oly nagy emlékeket, oly bőséges tanulságokat szolgáltat Róma.

*

Kezdjük századunkon mely hozzánk legközelebb esik; hisz' szülőttei vagyunk,

ben arra nézve, miképen történjék egyházmegyém mindenütt az ünneplés.

1. Nagy-Boldogasszony ünnepét és szent István napját megelőző napokon este az Urangyalára való harangozás után a templomok összes harangjai 1/4 óráig huzassanak.

2. A templomokra, plébánia, iskola s egyéb katolikus intézetek épületeire a nemzeti lobogó kitűzendő és sz. István király napjának estéjéig küntartandó.

3. Az említett ünnepnapokon a szent mise a helyi körülmények által megengedett lehető legnagyobb fényvel és pompával, a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett végeztessék. Ezen délelőtti isteni tiszteleten jelenjenek meg az összes katolikus intézetek, a mindkét nembeli kath. tanuló ifjuság. Meghivandók ez ünnepre a közhivatalok és hatóságok.

4. Az ünnepnapok délutánján a lorettói Litánia végzendő szentségkítéttel. Litánia végeztével mondassék Eszterházy Pál herceg és nádor imája a Magyarok Nagyasszonyához.

A szentbeszéd tárgyait megjelölöm, azt hiszem, felesleges. A napok ünnepi jelentősége elég motívumot tartalmaz arra, hogy a szentbeszédet hallgató közönség az isteni Mindenhatóság magasztalására, jószágának meghálálására a Bold. Szűz iránti gyöngéd szeretet ápolására, első szent királyunk példaadásának követésére buzduljon a szónok szavait hallva.

Levél a Szerkesztőhöz.

Réztelek, 1900. július 26.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapja folyó évi 29-ik számában 1900. évi július hó 12-ik napjáról keltezte egy Gramma József grk. plébános aláírásával ellátott levél jelent meg, a melyben foglalt állítások a valósággal homlokegyenest ellenkezvén, megtámadott egyéni és részben hivatali reputációm érdekében kénytelenek vagyunk a főtisztelendő cikkiró ur által megdöntölni, de mégis roszakaratot elárulólág odavetett és a közvélemény félrevezetését

saját szemünkkel látjuk erőnyeit és büneit, emelkedéseit és sülyedéseit.

Ismerjük el, tagadnunk nem lehet, nem is szabad, hogy a XIX. századot vakító fényvel világította be az az isteni szikra, mely az emberi elmében ragyog. Vakító volt ez a fény időnkint, egész a káprázatig; éles vonásokban tárta fel a század gyermeke előtt az anyagnak titkait annyira, hogy szinte elmosódtak előtte a léleknek útjai. Tisztán látja mindazt, a mi közelében van, de elmosódottan a távol eső czélokot.

Mohó kíváncsisággal kutatott, lázas tevékenységgel dolgozott ez a század. S a mit esze kikutatott, a mit keze megalkotott, arra méltán megelégedéssel önértzetesen, sőt büszkén mutathat reá.

És mégis; hiányzik megelégedettsége, boldogsága, lelki nyugalma; hiányzik, mert mindezt se a tudomány, se a munka nem adta, nem adhatta meg neki; mert hisz' mindezek nem az agy értelmességében, nem a kéz munkásságában, hanem az érzelmek melegágyában, a szívben fakadnak és tenyésznek.

A XIX. század, nagy tudásának, fejlett izlésének, fáradhatatlan munkásságának

ság után szomjuhozót átviszi az oceánokon, hogy arathassa Amerika buja termését, turhassa Afrika gyémántmezőit, szedhesse Ázsia illatos füveit?

Avagy talán az a kíváncsiság esalt ide bennünket, mely izgatja a kutató tudóst és a szórakozást kereső turistát, hogy lássa a termékenyítő Nilus titokzatos forrásait, megbámolja a Niagara rohanó zuhatagait?

Nem; nem ezek a czélok lebegtek előttünk! Más eszmék vonzottak, más érzelmek hevitettek, más csillagok vezettek bennünket zárandokutunkon!

Eljöttünk, hogy megostromoljuk Róma szent falait esdeklő imáinkkal, bensőséges fohászainkkal. És ime, bennünket is egy nagy Leo pápa fogadott, egy szent aggastyán; de ölelő karokkal; és mi fiúi hódolattal borultunk lábaihoz, hogy vegyük atyai áldását.

Eljöttünk, hogy gyémántnál drágább lelki kincseket gyűjtsünk; sokat, nagyon sokat; annyit, a mennyi elégséges egy örök életre; mert mi itt az örök üdvösség vagyonát akartuk magunk számára biztosítani

Eljöttünk, hogy merítsünk a tulvilági élet számára fakadó, hitéletünket megter-

ezélzó affirmációkat kell értékükre redukálni és kérni a tek. szerkesztő urat, miszerint ha már a bennünket meglámadó cikkeknek becses lapjában helyet adni méltóztatott, rektifikációkat hasonló elbánásban részesíteni méltóztatassék, már csak a méltányosság és az „audiatur et altera pars“ elvénél fogva is.

Azt mondja a főtiszt. cikkíró ur, hogy e hó 8-án Réztelek község elüljáróságának firmája alatt a bíró, jegyző és egy koreszmáros a községben bált rendeztek, s az elüljáróság csak a meghívókból értesült a neve alatt rendezendő bálról. Továbbá azt az állítást kockáztatja a főtiszt. ur, hogy ezen bálrendezéssel a rendezőként szereplő bíró jegyző és koreszmárosnak nem volt egyéb, ezélja, mint az, hogy a tisztán grk. vallású községi lakosság vallási érzületét sértse és a vallási békét megháborítsa, mert hiszen másképp a főtiszt. ur nem képes felfogni, mi okon lett a kérdéses bál épen sz. Péter és Pál apostolok bójtjében rendezve? Hát ez a főtiszt. ur részéről egyszerűen tudatos elferdítése a tényeknek, mert nemcsak az egész elüljáróság tudott a rendezendő bálról, hanem annak megtartása és a megtartás határideje épen a főtiszt. ur jelenlétében lett elhatározva, sőt helyiségül az egyházközség tulajdonát képező és a főtiszt. ur használatában levő csürt kértük a főtiszt. urtól kinek ekkor egyáltalán nem jutott eszébe, hogy a bál bójtjére esik, mindössze annyit látott jónak kijelenteni, hogy a csürt nem adhatja, mert fél az esetleges tűzveszélytől, hanem kérjük el e ezélra a szomszédságban levő Kővári János rézteleki lakos csürtjét. Mikor aztán a meghívók ki voltak bocsátva, a főtiszt. ur jónak látta tudomást venni a bójtról, s kapacitálni hol enyhébb hol drasztikusabb argumentumokkal a lakosságot, hogy a rendezendő bálban részt venni ne merészeljen, sőt egyéb tárgy hiányában egy nappal előbb predikációjában is a bálban való megjelenés ellen foglalt állást. Szándékos valótlán állítás az, hogy a főtiszt. ur által összeállított triumvirátus impertinentiájában odáig ment volna, hogy a meghívókra tentával reá vezesse, miszerint az az iskola javára rendeztetik, ha ez valamely meghívón felmutatható lenne, nagyon

örvendenénk, mert azt hisszük ebből kitűnik az, hogy mindig az kiabál, a kinek a háza ég. Sapienti sat.

Hát hiszen főtisztelendő ur! Nem vagyunk Rézteleken irástudók olyan sokan, hogy egymás irását ne ismernők, legyen hát kegyes kirukkolni az ilyen tentával elétkelentett meghívókkal, hadd lássuk, nem-e mindnyájunk, a különösen főtisztelendőség által igen jól ismert irással lesz dolgunk?

Nem leszünk olyan vakmerők — és ezt a főtiszt. ur megnyugtatóra jelentjük ki — hogy a jövedelemmel az iskola javára való gyümölesztetés végett a főtiszt. urat megkínáljuk. Van nekünk az ilyen jövedelmek elhelyezésére igen alkalmas helyünk, hiszen maga a főtiszt. ur beismerte, hogy bankunk van és mindnyájan bankárok vagyunk, s abban a bankban bizonyára jobban lesz ez a kis pénz elhelyezve, mint egy bárki által hozzáférhető helyen, a hol még hozzá kamatot sem adnak, ha csak az ellenőrzés gyatrasága folytán a tőke is le nem apad. Távolság legyen tőlünk, hogy a főtiszt. urat gyanúsítani volna szándékunkban, de — sajnos — hasonló eseteket már láttunk, még pedig nem nagyon ritkán.

A mi a főtiszt. ur azon állítását illeti, hogy a rendezőség, már t. i. az alulírtak látva azt, hogy a — véleményünk szerint a főtiszt. ur által fanatizált — nép gyéren gyülekezik a bálra, s megjedve attól, hogy nem lesz a ki a „bankár — koreszmáros“ Dréher sörét, ujmódi borát és pompás gubalevesét megigya, ez okból a kerülőket, baktereket, kisbírókat, s több efféle a lakosság nyakára zudítottuk, s — csak a főtiszt. ur pihent fanatizációjában megszületett — fenyegetésekkel a bálban való részvétellel kényszerítettük, hát ez — kérjük szeretettel — szemenszedett valótlanság; hisz maga a főtiszt. ur beismeri ezikke további folyamán, hogy az efféle folyadékokkal magunk is rengeteg mennyiségben tudunk megküzdeni, mi pedig az előzmények után a legutolsó percig abban a reményben ringattuk magunkat, hogy a főtiszt. urhoz feltétlenül szerencsénk lesz, a miben — sajnos — esalatkoztunk, a „bankár-koreszmáros“ odahozott italai elfogyasztásáról biztos lehetett volna.

Egyébként, hogy a bált nemcsak a főtiszt. ur által említett triumvirátus rendezte és hogy tényleg a bójtót a főtiszt. ur sem vette előleg komolyan figyelembe, kiténik abból, hogy a bál előtt egy héttel, ugyancsak bójti időben, B. Szilágyi György csürjében a rézteleki fiatalság egész nap tánczolt és ezt a főtiszt. ur nem róta meg, de még kiténik abból is, — a mit a főtiszt. ur jónak látott cikkében elhallgatni — hogy a bál pénztárnoka épen a főtiszt. ur egyházi főgondnoka volt, de ezt a főtiszt. ur nem említi, mert hát a papnak sokféle összeköttetése van a főkurátorral, néha „lázás“, sőt „váltólázás“ összeköttetések is és az ilyen emberek dolgait nem igen tanácsos bolygatni.

Hogy a rendezett bálnak mennyi volt a jövedelme, arról a főtiszt. ur igen könnyen meggyőződhetik, ha vesz magának annyi fáradságot, hogy a községhezához eljöjjön, a hol az elüljáróság a leszámolást szívesen rendelkezésére bocsátja.

Hogy a „fedett helyiség“ miként lett megszerelve „bálteremül“, ahhoz véleményünk szerint épen a főtiszt. urnak van legkevesebb köze, de annyit megnyugtatóra jelezhetünk, hogy a csürt a kiskorúak gyámja és nagybátyja minden ellenvetés nélkül bocsátotta az elüljáróság rendelkezésére, s így a főtiszt. ur csak a legelénkebb fantáziáról tesz tanuságot akkor, amikor elhíti magát és el akarja hitetni másokkal, hogy a tulajdonos kis leány sirva panaszkolta neki, hogy az elüljáróság erőszakkal tolakodik a csürjébe.

Már most, miután a főtiszt. ur ezikkét a közigazg. hatóságokhoz intézett kérdésekkel végzi, legyen szabad nekünk is a nagyváradi gör. kath. egyházmegye főhatóságához egy alázatos kérdést intéznünk:

Összeegyezhetőnek tartja-e az egyházmegyei főhatóság, hogy egy általa a hivek lelki üdvének és a hívők közötti békeséges állapotnak előmozdítására kirendelt lelkipásztor a hivek között az egyenlenség csiráját hintse el, s ezzel a hivek előtt szükséges tekintélyt eljávtsza, a gondjaira bizott népet vallásától elidegenítse, s nem tartja-e még elérkezettnek az időt arra, hogy az állapo-

minden sikere mellett is csak fokozta a lelkek nyugtalanságát, szaporította a kielégítetlen vágyakat; inkább gyengítette, mintsem erősítette az emberekben való bizalmat, az örök igazságokban való hitet. De ezzel tetőpontra is juttatta a szivek epedő vágyát egy tisztább léghöz után, oly léghöz után, a mely ne zárja el a népek sóvárgó tekintete előtt a derült eget, a csillagok biztató ragyogását.

Mert a XIX. század gyermeke sokat, igen sokat tud, csak hinni nem tud; értelme világos, de lelke sötét; mert hiányzik belőle az élő hit világossága. És a magasabb ezélokra hivatott ethikai lény, az ember, napról-napra nyomasztóbb módon érzi a kínos dissonanciát az értelem gazdagsága és a lélek üressége között; érzi és hinni szeretne; hinni abban, a mit eddig tagadott, a mire őt korának tudománya nem tanította meg. Imádkozni szeretne, de nem tud; mert lelkéből hiányzanak a felemelő gondolatok, szívéből hiányzanak a vallásos érzések.

Szánalomra méltó gyermeke századodnak! Jöjj ide; jöjj Rómába. Keresd fel a Colosseumot, a hol a vértanuk ezrei ontották vértüket hitökért; és megtanulsz hinni. Járd be a katakombákat, a hol az őskereszté-

nyek imádkoztak; járd be a fényes templomokat, a hol ma nemzetek buzgó imája emelkedik az ég felé; és megtanulsz imádkozni.

S ha mindezt végig jártad, te, a ki tudományodban és műveltségben elbizakodva, de hitedben, vallásos buzgóságodban megfogyatkozva léptél az „örök város“-ba: elbizakodottságodban ugyan megalázkodva, de hitedben megerősödvé, kételyeidben megnyugtatóva, bajaidban megvigasztalódva, boldogan térsz vissza otthonodba.

Krisztus Urunk az Ő Anyaszentegyházát egy kősziklára építette, arra a kősziklára, a melynek gyökerei Róma talajában állnak szilárdan, rendületlenül, s a mely kőszikla Sz. Péter trónjában, a pápaság nagy intézményében, immár 19 század óta foglalja el kimagasló helyét nemcsak a kereszténység, hanem az egész emberiség történetében is.

Csodálatos egy intézmény ez a pápaság! Nincs hozzá hasonló az egész világtörténelemben. Páratlanul áll ez az ő magasztosságában, tekintélyében, szilárdságában és erkölcsi erejében egyaránt.

Csodálatos volt már keletkezése is.

Péter az egyszerű, félénk és tanulatlan halász, a kinek látóköre falujának határán sem terjedt túl, s a ki egy szolgálóleány előtt sem merte megvallani mesterét, — egyszerre csak kilép szűk köréből, ide jön Rómába, a pogány világnézet központjába, a hatalmas és kegyetlen császárok székvárosába; és itt mint hittudós, mint szónok nyíltan fejtegeti mesterének új elveit; bátran élére áll Krisztus egyházának.

Ily csodálatos módon keletkezett a pápaság abban a Péterben, a kinek Krisztus Urunk kijelentette, hogy „te vagy Péter, azaz kőszal, és én erre a kőszálra építem az én Anyaszentegyházamat.“

És Péter nyomába utódok léptek; az egyház fejlődött, a pápaság izmosodott; a pogányság meggyengült, a római birodalom mállott. S rövid néhány század múlva ott állott a pápaság az ő egész dicsőségében a caesarok trónjának romjai felett; ott áll ma is, 19 század multával, és fényes neve be van írva minden század, minden világrész, minden nép történetébe.

A régi Rómának csak emléke maradt meg; az örök jövő a pápaságé!

Lehet-e emberi intézmény az, a mely

tok megszüntetése céljából a szükséges intézkedéseket megtegye?

Végül a főtiszt. urhoz volna még egy szavunk. Igyekeztek a községben a békés egyetértést istápolni, hagyjon fel az egyenetlenség szítása iránti törekvésekkel, s akkor „elara pecta, boni amici!”

A tek. szerkesztő urnak soraink közléseért köszönetet mondva, vagyunk alázatos szolgálói.*)

Erdei László,
bíró.

Brán Gyula,
k. jegyző.

Jakovics Leopold,
rézteleki lakos.

Hirek.

Király-gyilkosság. Borzasztó gaztett tartja izgalomban ismét az egész művelt világot. *Umberto olasz királyt egy anarchista meggyilkolta.* Vasárnap este Monzában, a királyi pár nyaralóhelyén a tornaegyesület versenyt rendezett, melyen Umberto király is megjelent. A nép örömrivalgással fogadta. Senki sem sejtette, mily rettenetes vége lesz a szép ünepségnek. Csak a gyilkos forralta tervét magában. Tíz óra tájban, mikor a díjak kiosztásának vége volt, a király hadsegédével kocsijához ment, s a közönség éljenzése közt épen fel akart szállani, midőn egy halvány kinézésű férfi előlépett a tömegeből, revolvert rántva négyszer a királyra lőtt. Három lövés talált, s a harmadik feltétlenül halálos volt, mert a királynak épen szívére furta át a gyilkos golyója. A nép szét akarta szedni a gonosztervőt, de a rendőrség oltalmába vette s a praefecturára vitték. A király 1/2 11-kor meghalt. A gyilkos, *Angeló Bressi*, pratói illetőségű selyemszövő egész cinizmussal ismerte be gaztettét, s a király halálának hírére kijelentette: *Igy akartam én. Hogy mi történik velem, az mellékes.*

*) Közöltük e cikket, nem tartván loyális dolognak az önvédelem előtt elzárni az utat. Mi azonban azt hisszük, hogy a főtiszt. ur bizonyítékokkal is fogja tudni igazolni állításait. Szerk.

ily esodás módon keletkezik, fejlődik és diadalmaskodik, a fizikai erő eszközei nélkül? Nem. Csak isteni intézmény lehet az, a melyet 19 századnak állami és társadalmi átalakulásai, fegyveres és szellemi harcrai le nem dönthettek, de meg sem gyengíthettek.

Ott áll köszirtjén a pápaság ma is, mint az isteni ige letéteményese, mint az igazság erőssége, mint a tekintély fensége. Ott áll, és lobogtatja az örök igazság fátylóját, ha az emberi elme megtévelyedik; fölemeli intó szavát, ha az erkölcs meglazul; kiterjeszti védő karját, ha az emberi akarat zsarnokká válik.

Ez a pápaság fenséges szerepe az emberiség küzdelmeiben! Ez előtt a nagy intézmény előtt és ennek ez idő szerint való személyesítője, XIII. Leo pápa előtt mutatuk be mi is a magyar katolikus világ mély hódolatát, és háladatosán hódoltunk ezzel az Üdvözítő Ur Jézus Krisztusnak, hogy Anyaszentegyházát és ennek látható fejét, a pápaság magasztos intézményében, 1900 éven át, hitében és erkölcsi erejében gyengítetlenül fentartani méltóztatott.

*

Személyi hir. Dr. *Keszler* Ferencz nagyprepost hétfőn a Rajna mellékére utazott, honnan Párisba megy a világkiállítást megtekinteni. — *Korbay* Károly dr. főkapitány szabadságidejének eltöltése után ma este érkezik vissza városunkba. — *Ratkovszki* Pál főgymn. igazgató hosszabb időre elutazott. Távolléte alatt az igazgatói teendőket *Lehoczky* József főgymn. tanár végzi. — A földművelésügyi miniszter *Bertalan* Lajos miniszteri osztálytanácsost az Ecsedi-láp és Szamosbalparti ármentesítő társulat munkálatainak felülvizsgálására kiküldötte. *Bertalan*, *Nyárády* László főmérnök, *Péchy* társulati ig. főmérnök és *Kövessy* L. mérnök kalauzolása mellett jul. 24. és 25-én végezte el a felülvizsgálást.

Kitüntetett házfőnök. A kegyes tanítórendiek közelebb tartott nagy káptalani közgyűlésében, melyen a rendnek összes tisztviselői, a házak fejei s a rend kormánytanácsának tagjai választották meg, *Palczér Ernőt* a n.-károlyi piarista ház főnökét kormánysegéddé választották meg a rend tagjai. A kormánysegédek közt ő az egyedüli új tag. A kitüntetéshez jó kívánatainkat tolmácsoljuk.

Új segédtanfelügyelő. *Bodnár* György tanfelügyelősi tollnokot, ki már évek óta dícséretreméltó buzgalommal és nemes ambícióval működik városunkban a kir. tanácsos tanfelügyelő mellett, a vall. és közokt. miniszter segédtanfelügyelőnek nevezte ki. Ez állás tanfelügyelőségünkénél már régebbi idő óta betöltetlen van, most igazán örvendünk, hogy azt egy minden tekintetben alkalmas, ifju tehetség foglalja el. *Bodnár* György a helybeli kir. kath. tanítóképző-intézetnek volt kitűnő növendéke, tanárai már akkor szép jövőt jósoltak neki. Tanulmányai befejezése után tanító lett. Előbb Csanáloson, nem sokkal utóbb Szatmár városa választotta meg. A jeles képzettségű fiatal ember csakhamar itt is méltán feltűnést keltett, s a vallás és közokt. miniszter a kir. tanfelügyelőséghez tollnoknak nevezte ki. Mostani előléptetése folytatása a szép kezdetnek, megérdemelt jutalma önfeláldozó és nagy lelkesedéssel folytatott munkálkodásának. Gratulálunk.

De irányítsuk immár tekintetünket édes magyar hazánk felé. Hisz' Róma halmairól nagy perspektívák nyílnak be a nemzetek multjába, a századok mélyébe; és ott látjuk e perspektívák között azt a földet is, a melynek hármaskalmán, 900 év óta, a kettős kereszt ragyog. Ott látjuk édes anyai földünket, magyar hazánkat.

Elvonul lelki szemeink előtt ezer éves multunknak nagy drámája, s valahányszor egy nagy korszak lép a színre, mindannyiszor az a fénysugár világítja azt meg, a mely Rómából, a keresztény hit világosságának forrásából lövel ki.

A nagy dráma a honfoglalással és a keresztény királyság megalapításával indul meg. S a mi lelkünket ez órában ez a kép ragadja meg legjobban. Nézzük csak ezt a magasztos képet.

Mint maroknyi nép lépünk idegen elem közé Európa földjére. Letelepünk a Kárpátok árnyékában, a Duna és Tisza síkjain; letelepünk, de azért nyugtalanul bolyongunk, kalandozunk egy századon át. Nemzeti létünk hajója egyre inog, egyre hánykódik; mert nincsen horgonya.

Ekkor adja nekünk az isteni Gondvi-

Hymen. *Vidra* István mátészalkai kir. alj. bíró szombaton esküdt örök hűséget Moóron, Fejérmegyében *Fisch* Elvira kisasszonynak; kinek atyja ott tekintélyes birtokos. — Dr. *Farnék* László máté-szalkai kir. közjegyző jegyet váltott *Lévay* Mihály alsó-lendvai ügyvéd leányával, Ilonával. Az esküvő szept. hóban lesz. — *Herrer* Caesar spanyol festőművész a napokban esküdt örök hűséget Nagy-Bányán *Drumár* János ügyvéd leányának, *Alexandrine* kisasszonynak. Az esketési szertartást spanyol nyelven dr. *Kovács* Gyula nőképezdei tanár végezte, mialatt *Szöke* Béla helyettes lelkész gyönyörűen orgonált. Az új pár Fiuméba utazott. — *Almássy* Géza nagy-szőlősi telekkönyvi átalakító a napokban esküdt örök hűséget özv. *Babinecz* Tivadarné leányának, Ilonka kisasszonynak.

A hű szolga jutalma. Említettük már, hogy a vármegyei közgyűlés *Illyés* Olivér árvaszéki ülnöknek azon alkalomból, hogy buzgó közszolgálatának 30 ik évét betöltötte, 1000 korona jutalmat szavazott meg. A belügyminiszter most e határozatot jóváhagyta.

Távozó százados. *Levandovszky* Ferencz honvéd százados hosszabb időre szabadságot kapott, melyet Nagy-Bányán szándékozik eltölteni. Valószínűleg nem is tér többé városunkba vissza, mert jan. 1-én nyugalomba vonul 44 évi becsülettel teljesített munka és buzgó szolgálat után.

Segédlelkészek változása. *Fiszer* Károly Szinyér-Váraljáról és *Szépi* Béla Felső-Visóról Nagy-Bányára, *Pélez* Ede Nagy-Boeskoról Szinyér-Váraljára, *Pásztor* József Nagy-Bereznáról Vinnára helyeztetett át, *Irsik* Lajos ujmisés Felső-Visóra, *Szentmihályi* Lajos ujmisés Nagy-Boeskóra, *Vojtkó* János ujmisés Nagy-Bereznára küldetett segédlelkészek.

Gyászhir. Résztvétel vettük a köv. gyászjelentést: Felsőbánya sz. kir. r. t. bányaváros közönsége fájdalommal eltelten tudatja diszpolgárának Nagyszegi *Gábor József* nyugalmazott vinczellérképezdei igazgatónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, élete 71-ik évében, folyó hó 26-án délután 3/5 órákor történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 28-án délután 5 órákor fog az ev. ref. sírkertben örök nyuga-

selés azt a bölcs fejedelmet, a kinek prófétaí szeme felismeri azt a köszirtet, melyhez a magyar nemzet hajóját kötnie kell, ha létét biztosítani akarja.

Rómába, II. Szilveszter pápához küldi követét, a jámbor Asztrikot, azon kérelemmel, hogy mint atya fogadja be a magyar nemzetet a kereszténység nagy családjába, fejedelmét pedig ékesítse fel a királyi koronával.

És a magas szellemű pápa ölelő karokkal fiaul fogadja a magyar nemzetet, fejedelmét népe apostolává avatja, homlokát királyi koronával díszíti.

Ezzel: a szentkeresztrel és királyi koronával, a kereszténység atyjának e kettős ajándékával indul meg a magyar állam consolidatiója, a magyar nép kulturája, a magyar név dicsősége. Mindezt keresztény átalakulásának köszönheti nemzetünk, nem pedig harcias erejének, vitézségének. Mert hisz' erők, vitézek voltak a népvándorlás nagy tömegei is; és e hatalmas néprajok: a kelták, a germántörzsek, a hunnok és avarok mint muló árnyék tűntek el a földszínéről; a mi maroknyi nemzetünk megmaradandó hazát, államot alkotott,

lomra tétetni, Felsőbányán, 1900. július 27. Áldás emlékére! Felsőbánya város közönsége. — Ifj. Fényes Péterné, szül. Gabányi Mariska életének 18-ik évében, boldog házasságának 11-ik havában Batizon elhunyt. — *Holezinger* István nagykárolyi rk. elemi isk. tanító József nevű 8 éves fiacskája agyhártyalobban elhunyt.

Az államtudományi vizsgálatot *Lengyel* Gergely a budapesti egyetemen a múlt napokban szép sikerrel tette le.

Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter *Kis Kéry Béla* debreczeni ítélőtáblai irnokot a helybeli törvényszékhez helyezte át.

Tanító választás. *Bóday* Sándor oklevelés tanító, ki tanulmányait a helybeli kir. kath. tanítóképző intézetben egy évvel előbb jeles eredménnyel végezte be, Nógrád megye Jobbágyi községében a negyedik tanítói állomásra megválasztott.

Bankett. A mátészalkai országgyűlési képviselő választó kerület polgársága azon alkalomból, hogy dr. *Barthos Andor* miniszteri titkár a létesítendő nagy-károly—m. szalka—csapi vasut közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszterium részéről ezközzélni fogja. — az iránta érzett rokonszenv, és nagyrabecsülés manifesztálása czéljából *Ilosvay Endre* főszolgabíró kezdeményezésére nagyszabású bankettet rendez Mátészalkán aug. hó 8-án. *Ilosvay Endre* főszolgabíró meleghangú felhívásban szólította fel a polgárságot, hogy a rendezendő banketten minél tömegesebben vegyenek részt.

Loyolai szent Ignátz napján a jézustársasági atyák fényes ebédet adtak, melyre *Hérmán Mihály* polgármester, *Péchy Antal* tb. főkapitány, dr. *Lengyel Géza*, *Novák Lajos* főszámvevő, *Kőrösmezey Antal* közg. tanácsos, *Ferenzi János* városi ellenőr, *Kertészffy Gábor* pénztáros, *Fásztusi Elek* főgymn. tanár, *Bodnár Gáspár* kép. tanár és *Mondik Endre* tanító stb. voltak hivatalosak. A házfőnök kedves tószóban üdvözölte a vendégeket, mire mondanunk sem kell, többszörös vizhang keletkezett a jelenvoltak részéről.

Az utolsó községjegyzői szigorlatot vármegyénk alispánja f. hó 27—28 ik napjaira tűzte ki. Első nap az írásbeli, második nap a szóbeli vizsgálat lesz megtartva. Eddig hárman jelentkeztek: *Farkas (László) Ernő*

miskolezi lakos, egyéves övkéntes, Fülöp Márton ököritói és *Csepreghy Antal* n. károlyi lakosok.

Tíz éves találkozó. A kir. kath. tanítóképző azon növendékei, kik 1890 ben nyertek oklevelet, e hó 22-én találkozásra gyűlnek össze városunkban, melyet az intézeti kápolnában reggeli 7 órakor tartandó szent misével kívánnak bevezetni. A részletes program később lesz megállapítva. A tanári karnak az intézetben akkor működött tagjai mindnyájan meghívotnak.

Zárdaszentelés lesz e hó 5-én *Bikszádon*. Pár évvel ezelőtt tűzvész pusztította el az ottani szent *Bazil* rend régi monostorát. A ház főnöke, az áldozatkészségéről az egész vidéken ismert *Pásztor* Árkád, fáradságot és költséget nem kimélve a kis hegy legmagasabb pontján egy gyönyörű egyemeletes zárdát építtetett. Ennek ünnepélyes felszentelésére készülnek *Bikszádon*, hol vármegyénk előkelő közönsége is szép számmal lesz képviselve.

Áthelyezés. A közoktatásügyi miniszter *Liptay Vilma* községi polgári leányiskolai tanítónőt a nagy-károlyi polgári áll. leányiskolához helyezte át.

A Széchenyi mulatság alkalmából újsgot is ad ki a rendezőség; a *Széchenyi Ujság* megyei és városi íróktól fog hozni apróbb czikkeket, s a megyei és a városi társadalom egyéneitől, főleg pedig a közreműködő asszonyoktól és leányoktól gondolatokat, mondásokat; ezenfelül az újság tartalmazni fogja a délelőtti közgyűlés lefolyását s főleg a délutáni mulatság részletes programját; mely az egyes csarnokban árusítás alá kerülő szivarok, étkek, italok és áruk szigoruan megszabott árjegyzékét fogja tartalmazni, melynél magasabb árat az elárusítóknak nem szabad kérni; azon czélból, hogy a zsarolás ki legyen zárva, az eladási árak szigoruan betartásának ellenőrzésére a mulatságnak az urak köréből felkért titkos rendőrei lesznek hivatalva, kik a zsarolás tettenérése esetén a mulatság „főbírójára” tesznek panaszt, ki is aztán az „esküdt” ur segédkezése mellett a bejelentett zsarolási ügyet (melyek közé tartozik például az is, ha az elárusító hölgy aprópénz állítólagos hiánya miatt nem adna vissza a vevőnek) megvizsgálja, s minden

felebbezés kizárásával mint egyetlen legfőbb bíróság az ügyben határoz, s a szabályellenes követelés útján bevett pénzüsszeg rögtön visszaadását rendeli el. Szóval a zsarolás hivatalból fog üldöztetni, s azon hölgyek, kik a vevőt a visszajáró pénzzel meg nem kínálják, bíróság elé fognak állíttatni. Az árak különben is igen alacsonyok lesznek megállapítva, mert a rendezőség az árukat nagyban jutányosan szerzi be, s az étel és ital beszerzés is házilag fog eszközöltetni; például lesznek 5—10 kros áru tárgyak is; egy levelező-lap ára 10 kr. lesz; egy kis adag sonka avagy hideg sült mindössze 25 kr. s bármely nagy adag étel ára 50 kr. lesz; egy pohár sört 10 kr-ért, egy fél liter bort 30 kr-ért fognak árulni; két-három forinttal — ebbe tudva a belépti díjat is, — alapos és élvezetes sétát tehet bárki a csarnokok között, közben meg is vacsorálhat; fizetés előtt az újságból kinézi az árát a vett, illetve fogyasztott czikknek s így egyáltalán nem lesz zsenirozva a fizetésnél. A belépti díj d. u. 5—8 óráig csak 50 kr. lesz, a mulatság egész tartamára 1 frt. A rendezőség a dolog természeténél fogva a titkos rendőrökül felkért urak nevét valóban titokban fogja tartani; főbíróul és esküdtül szigoruan hajthatatlan egyének fognak felkérteni, kik képesek lesznek a legbájosabb mosolynak is ellenállani. A zsarolás tehát eleve kizártnak tekinthető; a remélhető nagy forgalom és fogyasztás alacsony árak mellett is fog hozni elég jövedelmet a jótékony czélra; a mulatságnak különben is nemcsak a jövedelem szerzés, de az egységes magyar társadalomnak egy kedélyes mulatságra való összehozása egyik főczélja. A csarnok asszonyokról a lapokban eddig közzé tett névsorok többé-kevésbé hiányosak, mert a lapokban közölt hölgyeken felül a Széchenyi mulatságra tényleg fel lettek még kérve Cs. *Lázár Elemérné*, *Stoll Gáborné*, *Tóth Mórliczné*, *Fogarassy Sándorné*, *Kacsó Károlyné*, *Rába Lászlóné*, *Neuvirth Nándorné*, *Ferenzy Béláné*, *Pirkler Józsefné*, *Madarassy Sándorné*, *Vereczy Antalné*, *Papoleczy Béláné*, *Böszörményi Zsigmondné*, *Kende Béláné*, *Kubányi Árpádné*, dr. *Sternberg Gézané*, *Ragéczy Sándorné*, *Sarkady Adolfné*, és *Finta Sándorné*.

A Szatmár-ugocsamegyei róm. kath. tanító egyesület, f. évi július hó 11-én tartott nagyválasztmányi gyűlésén kitzűzött pályatátelekre beérkező munkák megbírálására a választmány *Bodnár Gáspár*, *Melles Emil*, *Orosz Alajos*, *Méder Mihály* és *Wolkenberg Alajos* egyesületi tagokat választotta meg.

A kath. kaszinó f. hó 27-én választmányi gyűlést tartott, melyen a többek közt szóba került a vidéki tagok ügye. Mivel a vidékről többen fejezték ki óhajukat az iránt, hogy a kath. kaszinó tagjai lekessenek, kimondta a választmány, hogy a vidéki jelentkezőket szabályszerű ajánlás mellett örömmel veszi fel kebelében és rájuk nézve a tagsági díjat felére, azaz 4 koronára szállítja le. Ezzel kapcsolatban azt is kijelenté a választmány, hogy a vidéki urakat, kik akár étkezés, akár szórakozás végett a kath. kaszinót, mint eddig, ezután is felkeresni óhajtják, mint vendégeket, mindig szívesen fogja látni anélkül, hogy tőlök a tagságra való jelentkezést kívánná. Mióta a vidéki tagok felvételéről hirt adtunk, jelentkeztek; *Govrik János* kökönyösi esperes-plébános, *Buttkay Viktor* kökönyösi nagy birtokos és *Köncs László* neveitlenfalusi plébános.

Megszűnt hírlap. E czim alatt közöltük lapunk múlt számában, hogy a „Felső-Bányai Hírlap”, melynek mindenestire jelen-

Időnkint jöttek ugyan viharok; el-elhomályosult a nemzet szerencse-csillaga, meg-megfogyatkozott ereje; de a magyar czimer kettős keresztye ki nem dőlt, szent koronája le nem esett. Nem; mert a nemzet keresztény hite és vallásos kegyelete sértetlenül őrizte meg mind a kettőt.

S ezt a hitet, ezt a vallásos kegyeletet nem Ázsiából hozta népünk, hanem Rómából kapta, a kereszténység atyjától.

S most midőn nemzetünk 9 százados évfordulóját ünnepli ennek a nagy eseménynek, kell, hogy hódolattal boruljunk le az Ur Jézus Krisztus előtt, a kinek szent kegyelme az Ő Anyaszentegyházába vezetett bennünket. Kell, hogy mély hálával teljék el szívünk égi nagy Pátrónánk, Boldogszszonyanyánk iránt, a ki sohasem feledkezett meg rólunk szegény magyarokról, és az iránt a dicső szent király iránt, a ki számunkra a Boldogságos Szűz oltalmát kinyerte, biztosította. Kell, hogy háladatos szívünk öröközöldjével koszoruzzuk meg áldott emlékét annak a nagy pápának, a ki nemzetünket a szent keresztviz alá tartotta, a ki nekünk az örök üdvösség és az apostoli királyi fenség jelvényeit küldötte.

Használjuk fel, édes Hazám Fiai, zarándokutunk utolsó áhitat-óráját arra, hogy egy nemzet nevében leborulva adjunk hálát a Mindenhatónak a multért és kérjünk kegyelmeket a jövő számára.

Esdjük le Isten áldását Szentséges Atyánkra; Felséges Urunkra, apostoli királyunkra; édes hazánkra; azokra, akik örök üdvösségünk és a kik állami életünk hajóját kormányozzák; azokra, a kik hivatalva vannak, hogy nekünk üdvös törvényeket alkossanak; és azokra is, a kik véreink közül még nem tartoznak az egy akol és egy pástor nyájához.

Kérjük a Mindenhatót, áldja meg nemzetünket az igaz és élő hitnek világosságával, a nagy ősök vallásosságának bensőségével, a hazaszeretetnek hevítő lángjával; hogy legyen a magyar nemzet erős az ő hitében, hatalmas az ő erejében, boldog az ő állami, társadalmi és családi életében, és még boldogabb a siron túl reá várakozó örök hazában. Amen.

tok megszüntetése czéljából a szükséges intézkedéseket megtegye?

Végül a főújszt. urhoz volna még egy szavunk. Igyekezék a községben a békés egyetértést istápolni, hagyjon fel az egyenetlenség szítása iránti törekvésekkel, s akkor „clara pax, boni amici!”

A tek. szerkesztő urnak soraink közléseért köszönetet mondva, vagyunk alázatos szolgálai:*)

Erdői László,
bíró.

Brán Gyula,
k.-jegyző.

Jokobovics Leopold,
rézteleki lakos.

Hirek.

Király-gyilkosság. Borzasztó gaztett tartja izgalomban ismét az egész művelt világot. *Umberto olasz királyt egy anarchista meggyilkolta.* Vasárnap este Monzában, a királyi pár nyaralóhelyén a tornaegyesület versenyt rendezett, melyen Umberto király is megjelent. A nép örömrivalgással fogadta. Senki sem sejtette, mily rettenetes vége lesz a szép ünnepeknél. Csak a gyilkos forralta tervét magában. Tíz óra tájban, mikor a díjak kiosztásának vége volt, a király hadsegédével kocsijához ment, s a közönség éljenzése közt épen fel akart szállani, midőn egy halvány kinézésű férfi előlépett a tömegből, revolvért rántva négyszer a királyra lőtt. Három lövés talált, s a harmadik feltétlenül halálos volt, mert a királynak épen szívére furta át a gyilkos golyója. A nép szét akarta szedni a gonosztevőt, de a rendőrség oltalmába vette s a praefecturára vitték. A király 1/2 11 kor meghalt. A gyilkos, *Angeló Bressi*, pratói illetőségű selyemszövő egész cinizmussal ismerte be gaztettét, s a király halálának hírére kijelentette: *Igy akartam én. Hogy mi történik velem, az mellékes.*

*) Közöltük e cikket, nem tartván loyális dolognak az önvédelem előtt elzárni az utat. Mi azonban azt hisszük, hogy a főújszt. ur bizonyítékokkal is fogja tudni igazolni állításait. Szerk.

ily esodás módon keletkezik, fejlődik és diadalmaskodik, a fizikai erő eszközei nélkül? Nem. Csak isteni intézmény lehet az, a melyet 19 századnak állami és társadalmi átalakulásai, fegyveres és szellemi harczi le nem dönthettek, de meg sem gyengíthettek.

Ott áll kőszirtjén a pápaság ma is, mint az isteni ige letéteményese, mint az igazság erőssége, mint a tekintély fensége. Ott áll, és lobogtatja az örök igazság fátylóját, ha az emberi elme megtévelyedik; fölemeli intó szavát, ha az erkölcs meglazul; kiterjeszti védő karját, ha az emberi akarat zsarnokká válik.

Ez a pápaság fenséges szerepe az emberiség küzdelmeiben! Ez előtt a nagy intézmény előtt és ennek ez idő szerint való személyesítője, XIII. Leo pápa előtt mutatuk be mi is a magyar katolikus világ mély hódolatát, és háladalatosan hódoltunk ezzel az Üdvözítő Ur Jézus Krisztusnak, hogy Anyaszentegyházát és ennek látható fejét, a pápaság magasztos intézményében, 1900 éven át, hitében és erkölcsi erejében gyengítetlenül fentartani méltóztatott.

*

Személyi hir. Dr. *Keszler* Ferencz nagyprépost hétfőn a Rajna mellékére utazott, honnan Párisba megy a vilákiállítás megtekinteni. — *Korbay* Károly dr. főkapitány szabadságidejének eltöltése után ma este érkezik vissza városunkba. — *Ratkovszki* Pál főgymn. igazgató hosszabb időre elutazott. Távolléte alatt az igazgatói teendőket *Lehoczky* József főgymn. tanár végzi. — A földművelésügyi miniszter *Bertalan* Lajos miniszteri osztálytanácsost az Eesedi-láp és Szamosbalparti ármentesítő társulat munkálatainak felülvizsgálására kiküldötte. *Bertalan*, *Nyárády* László főmérnök, *Péchy* társulati ig. főmérnök és *Kövessy* L. mérnök kalauzolása mellett jul. 24. és 25-én végezte el a felülvizsgálást.

Kitüntetett házfőnök. A kegyes tanítórendiek közelebb tartott nagy káptalani közgyűlésében, melyen a rendnek összes isztiviselei, a házak fejei s a rend kormánytanácsának tagjai választattak meg, *Palczér Ernőt* a n.-károlyi piarista ház főnökét kormánysegéddé választották meg a rend tagjai. A kormánysegédek közt ő az egyedüli új tag. A kitüntetéshez jó kívánatainkat tolmácsoljuk.

Uj segédtanfelügyelő. *Bodnár* György tanfelügyelősségi tollnokot, ki már évek óta dicsegetreméltó buzgalommal és nemes ambícióval működik városunkban a kir. tanácsos tanfelügyelő mellett, a vall. és közokt. miniszter segédtanfelügyelőnek nevezte ki. Ez állás tanfelügyelősségünknel már régebb idő óta betöltetlen van, most igazán örvendünk, hogy azt egy minden tekintetben alkalmas, ifju tehetség foglalja el. *Bodnár* György a helybeli kir. kath. tanítóképző-intézetnek volt kitünő növendéke, tanárai már akkor szép jövőt jósoltak neki. Tanulmányai befejezése után tanító lett. Előbb Csanáloson, nem sokkal utóbb Szatmár városa választotta meg. A jeles képzettségű fiatal ember csakhamar itt is méltán feltűnést keltett, s a vallás és közokt. miniszter a kir. tanfelügyelősséghez tollnoknak nevezte ki. Mostani előléptetése folytatása a szép kezdetnek, megérdemelt jutalma önfeláldozó és nagy lelkesedéssel folytatott munkálkodásának. Gratulálunk.

De irányítsuk immár tekintetünket édes magyar hazánk felé. Hisz? Róma halmairól nagy perspectivák nyílnak be a nemzetek multjába, a századok mélyébe; és ott látjuk e perspectivák között azt a földet is, a melynek hármashalmán, 900 év óta, a kettős kereszt ragyog. Ott látjuk édes anyai földünket, magyar hazánkat.

Elvonul lelki szemünk előtt ezer éves multunknak nagy drámája, s valahányszor egy nagy korszak lép a színre, mindannyiszor az a fénysugár világítja azt meg, a mely Rómából, a keresztény hit világosságának forrásából lövel ki.

A nagy dráma a honfoglalással és a keresztény királyság megalapításával indul meg. S a mi lelkünket ez órában ez a kép ragadja meg legjobban. Nézzük csak ezt a magasztos képet.

Mint maroknyi nép lépünk idegen elem közé Európa földjére. Letelepszünk a Kárpátok árnyékában, a Duna és Tisza síkjain; letelepszünk, de azért nyugtalanul bolyongunk, kalandozunk egy századon át. Nemzeti létünk hajója egyre inog, egyre hanykodik; mert nincsen horgonya.

Ekkor adja nekünk az isteni Gondvi-

Hymen. *Vidra* István mátészalkai kir. alj. bíró szombaton esküdött örök hűséget Moóron, Fejérmegyében *Fisch* Elvira kisasszonynak; kinek atyja ott tekintélyes birtokos. — Dr. *Farnék* László mátészalkai kir. közjegyző jegyet váltott *Lévay* Mihály alsó-lendvai ügyvéd leányával, Ilonával. Az esküvő szept. hóban lesz. — *Herrer* Caesar spanyol festőművész a napokban esküdött örök hűséget Nagy Bányán *Drumár* János ügyvéd leányának, Alexandrine kisasszonynak. Az esketési szertartást spanyol nyelven dr. *Kovács* Gyula nőképezdei tanár végezte, mialatt *Szöke* Béla helyettes lelkész gyönyörűen orgonált. Az új pár Fiuméba utazott. — *Almássy* Géza nagy-szőlősi telekkönyvi átalakító a napokban esküdött örök hűséget özv. *Babinecz* Tivadarné leányának, Ilonka kisasszonynak.

A hű szolga jutalma. Említettük már, hogy a vármegyei közgyűlés *Illyés* Olivér árvaszéki ülnöknek azon alkalomból, hogy buzgó közszolgálatának 30 ik évét betöltötte, 1000 korona jutalmat szavazott meg. A belügyminiszter most e határozatot jóváhagyta.

Távozó százados. *Levandovszky* Ferencz honvéd százados hosszabb időre szabadságot kapott, melyet Nagy-Bányán szándékozik eltölteni. Valószínűleg nem is tér többé városunkba vissza, mert jan. 1-én nyugalomba vonul 44 évi becsülettel teljesített munka és buzgó szolgálat után.

Segédlelkészek változása. *Fiszter* Károly Szinyér-Váraljáról és *Szépi* Béla Felső-Visóról Nagy-Bányára, *Pilez* Ede Nagy-Boeszkőről Szinyér-Váraljára, *Pásztor* József Nagy-Bereznáról Vinnára helyeztetett át, *Irsik* Lajos ujmisés Felső-Visóra, *Szentmihályi* Lajos ujmisés Nagy-Boeszkóra, *Vojtkó* János ujmisés Nagy-Bereznára küldetett segédlelkésznek.

Gyászhir. Részvétellel vettük a köv. gyászjelentést: Felsőbánya sz. kir. r. t. bányaváros közönsége fájdalommal eltelten tudatja diszpolgárának Nagyszegi *Gábor József* nyugalmazott vinczellérképezdei igazgatónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, élete 71-ik évében, folyó hó 26-án délután 3/4 5 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 28-án délután 5 órakor fog az ev. ref. sirkertben örök nyuga-

selés azt a bölcs fejedelmet, a kinek prófétai szeme felismeri azt a kőszirtet, melyhez a magyar nemzet hajóját kötnie kell, ha létét biztosítani akarja.

Rómába, II. Szilveszter pápához küldi követét, a jámbor Asztrikot, azon kérelemmel, hogy mint atya fogadja be a magyar nemzetet a kereszténység nagy családjába, fejedelmét pedig ékesítse fel a királyi koronával.

És a magas szellemű pápa ölelő karokkal fiait fogadja a magyar nemzetet, fejedelmét népe apostolává avatja, homlokát királyi koronával disziti.

Ezzel: a szent keresztel és királyi koronával, a kereszténység atyjának e kettős ajándékával indul meg a magyar állam consolidációja, a magyar nép kulturája, a magyar név dicsősége. Mindezt keresztény átalakulásának köszönheti nemzetünk, nem pedig harczi erejének, vitézségének. Mert hisz? erősek, vitézek voltak a népvándorlás nagy tömegei is; és e hatalmas néprajok: a kelták, a germántörzsek, a hunnok és avarok mint muló árnyék tűntek el a földszínéről; a mi maroknyi nemzetünk megmaradandó hazát, államot alkotott,

lomra tétetni, Felsőbányán, 1900. július 27. Áldás emlékére! Felsőbánya város közönsége. — Ifj. Fényes Péterné, szül. Gabányi Mariska életének 18-ik évében, boldog házasságának 11-ik havában Batizon elhunyt. — *Holezinger* István nagykárolyi rk. elemi isk. tanító József nevű 8 éves fiaeskája agyhártyalobban elhunyt.

Az államtudományi vizsgálatot *Lengyel* Gergely a budapesti egyetemen a múlt napokban szép sikerrel tette le.

Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter *Kis Kéry Béla* debreczeni ítélőtáblai irnokot a helybeli törvényszékhez helyezte át.

Tanító választás. *Bóday* Sándor okleveles tanító, ki tanulmányait a helybeli kir. kath. tanítóképző intézetben egy évvel előbb jeles eredménnyel végezte be, Nógrád megye Jobbágyi községében a negyedik tanítói állomásra megválasztott.

Bankett. A mátészalkai országgyűlési képviselő választó kerület polgársága azon alkalomból, hogy dr. Barthos Andor miniszteri titkár a létesítendő nagy-károly—m. szalka—csapi vasut közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszterium részéről ezközzölni fogja, — az iránta érzett rokonszenv, és nagyrabecsülés manifesztálása céljából *Ilosvay* Endre főszolgabíró kezdeményezésére nagyszabású bankettet rendez Mátészalkán aug. hó 8-án. *Ilosvay* Endre főszolgabíró megleghangu felhívásban szölitotta fel a polgárságot, hogy a rendezendő banketten minél tömegesebben vegyenek részt.

Loyolai szent Ignátz napján a jézustársasági atyák fényes ebédet adtak, melyre *Hérmán Mihály* polgármester, *Péchy Antal* tb. főkapitány, dr. *Lengyel Géza*, *Novák Lajos* főszámvevő, *Kőrösmezey Antal* közig. tanácsos, *Ferenzi János* városi ellenőr, *Kertészffy Gábor* pénztáros, *Fásztus Elek* főgymn. tanár, *Bodnár Gáspár* kép. tanár és *Mondik Endre* tanító stb. voltak hivatalosak. A házfőnök kedves tószóban üdvözölte a vendégeket, mire mondanduk sem kell, többszörös vizhang keletkezett a jelenvoltak részéről.

Az utolsó községjegyzői szigorlatot vármegyénk alispánja f. hó 27—28 ik napjaira tüzte ki. Első nap az írásbeli, második nap a szóbeli vizsgálat lesz megtartva. Eddig hárman jelentkeztek: *Farkas (László) Ernő*

Időnkint jöttek ugyan viharok; el-elhomályosult a nemzet szerencse-csillaga, meg-megfogyatkozott ereje; de a magyar ezimer kettős keresztje ki nem dőlt, szent koronája le nem esett. Nem; mert a nemzet keresztény hite és vallásos kegyelete sértetlenül őrizte meg mind a kettőt.

S ezt a hitet, ezt a vallásos kegyeletet nem Ázsiából hozta népünk, hanem Rómából kapta, a kereszténység atyjától.

S most midőn nemzetünk 9 százados évfordulóját ünnepli ennek a nagy eseménynek, kell, hogy hódolattal boruljunk le az Ur Jézus Krisztus elé, a kinek szent kegyelme az Ő Anyaszentegyházába vezetett bennünket. Kell, hogy mély hálával teljék el szívünk égi nagy Patrónánk, Boldogszszonyanyánk iránt, a ki sohasem feledkezett meg rólunk szegény magyarokról, és az iránt a dicső szent király iránt, a ki számunkra a Boldogságos Szűz oltalmát kinyerte, biztosította. Kell, hogy háládatos szívünk öröközöldjével koszoruzzuk meg áldott emlékét annak a nagy pápának, a ki nemzetünket a szent keresztviz alá tartotta, a ki nekünk az örök üdvösség és az apostoli királyi fenség jelvényeit küldötte.

miskolezi lakos, egyéves övkéntes, *Fülöp Márton* ököritói és *Csepreghy Antal* n. károlyi lakosok.

Tíz éves találkozó. A kir. kath. tanítóképző azon növendékei, kik 1890 ben nyertek oklevelet, e hó 22-én találkozássra gyűlnek össze városunkban, melyet az intézeti kápolnában reggeli 7 órakor tartandó szent misével kívánnak bevezetni. A részletes program később lesz megállapítva. A tanári karnak az intézetben akkor működött tagjai mindnyájan meghívotnak.

Zárdasztentelés lesz e hó 5 én Bikszádon. Pár évvel ezelőtt tűzvész pusztította el az ottani szent Bazil rend régi monostorát. A ház főnöke, az áldozatkészségéről az egész vidéken ismert *Pásztory* Árkád, fáradságot és költséget nem kimélve a kis hegy legmagasabb pontján egy gyönyörű egyemeletes zárdát építtetett. Ennek ünnepélyes felszentelésére készülnek Bikszádon, hol vármegyénk előkelő közönsége is szép számmal lesz képviselve.

Áthelyezés. A közoktatásügyi miniszter *Liptay* Vilma községi polgári leányiskolai tanítónőt a nagy-károlyi polgári áll. leányiskolához helyezte át.

A Széchenyi mulatság alkalmából újságot is ad ki a rendezőség; a *Széchenyi Ujság* megyei és városi íróktól fog hozni apróbb cikkeket, s a megyei és a városi társadalom egyéneitől, főleg pedig a közreműködő asszonyoktól és leányoktól gondolatokat, mondásokat; ezenfelül az újság tartalmazni fogja a délelőtti közgyűlés lefolyását s főleg a délutáni mulatság részletes programját; mely az egyes csarnokban árusítás alá kerülő szivarok, étkek, italok és áruk szigoruan megszabott árjegyzékét fogja tartalmazni, melynél magasabb árat az elárusítóknak nem szabad kérni; azon célból, hogy a zsarolás ki legyen zárva, az eladási árak szigoruan betartásának ellenőrzésére a mulatságnak az urak köréből felkért titkos rendőrei lesznek hivatva, kik a zsarolás tettenérése esetén a mulatság „főbírójára” tesznek panaszt, ki is aztán az „esküdt” ur segédkezése mellett a bejelentett zsarolási ügyet (melyek közé tartozik például az is, ha az elárusító hölgy aprópénz állítólagos hiánya miatt nem adna vissza a vevőnek) megvizsgálja, s minden

Használjuk fel, édes Hazám Fiai, zardokutunk utolsó áhitat-óráját arra, hogy egy nemzet nevében leborulva adjunk hálát a Mindenhatónak a múltért és kérjünk kegyelmeket a jövő számára.

Esdjük le Isten áldását Szentséges Atyánkra; Felséges Urunkra, apostoli királyunkra; édes hazánkra; azokra, akik örök üdvösségünk és a kik állami életünk hajóját kormányozzák; azokra, a kik hivatva vannak, hogy nekünk üdvös törvényeket alkossanak; és azokra is, a kik véreink között még nem tartoznak az egy akol és egy pástor nyájához.

Kérjük a Mindenhatót, áldja meg nemzetünket az igaz és élő hitnek világosságával, a nagy ősök vallásosságának bensőségével, a hazaszeretnek hevítő lángjával; hogy legyen a magyar nemzet erős az ő hitében, hatalmas az ő erejében, boldog az ő állami, társadalmi és családi életében, és még boldogabb a siron túl reá várakozó örök hazában. Amen.

felebbezés kizárásával mint egyetlen legfőbb bíróság az ügyben határoz, s a szabályellenes követelés útján bevett pénzösszeg rögtön visszaadását rendeli el. Szóval a zsarolás hivatalból fog üldözteni, s azon hölgyek, kik a vevőt a visszajáró pénzzel meg nem kínálják, bíróság elé fognak állíttatni. Az árak különben is igen alacsonyan lesznek megállapítva, mert a rendezőség az árukat nagyban jutányosan szerzi be, s az étel és ital beszerzés is házilag fog eszközöltetni; például lesznek 5—10 kros áru tárgyak is; egy levelező-lap ára 10 kr. lesz; egy kis adag sonka avagy hideg sült mindössze 25 kr. s bármely nagy adag étel ára 50 kr. lesz; egy pohár sört 10 kr-ért, egy fél liter bort 30 kr-ért fognak árulni; két-három forinttal — ebbe tudva a belépti díjat is, — alapos és élvezetes séiát tehet bárki a csarnokok között, közben meg is vacsorálhat; fizetés előtt az újságból kinézi az árat a vett, illetve fogyasztott cikkeknek s így egyáltalán nem lesz zsenirozva a fizetésnél. A belépti díj d. u. 5—8 óráig csak 50 kr. lesz, a mulatság egész tartamára 1 frt. A rendezőség a dolog természeténél fogva a titkos rendőrökül felkért urak nevét valóban titokban fogja tartani; főbíróul és esküdtül szigoruan, hajthatatlan egyének fognak felkérteni, kik képesek lesznek a legbájosabb mosolynak is ellenállani. A zsarolás tehát eleve kizártnak tekinthető; a remélhető nagy forgalom és fogyasztás alacsony árak mellett is fog hozni elég jövedelmet a jótékony célra; a mulatságnak külföldben is nemesak a jövedelem szerzés, de az egységes magyar társadalomnak egy kedélyes mulatságra való összehozása egyik főcélja. A csarnok asszonyokról a lapokban eddig közzé tett névsorok többé-kevésbé hiányosak, mert a lapokban közölt hölgyeken felül a Széchenyi mulatságra tényleg fel lettek még kérve Cs. Lázár Elemérné, *Stoll* Gáborné, *Tóth* Móriczné, *Fogarassy* Sándorné, *Kacsó* Károlyné, *Rába* Lászlóné, *Neuvirth* Nándorné, *Ferenzy* Béláné, *Pirkler* Józsefné, *Madarassy* Sándorné, *Veréczy* Antalné, *Papoleczy* Béláné, *Böszörményi* Zsigmondné, *Kende* Béláné, *Kubányi* Árpádné, dr. *Sternberg* Gézáné, *Ragéczy* Sándorné, *Sarkady* Adolfné, és *Finta* Sándorné.

A Szatmár-ugocsamegyei róm. kath. tanító egyesület, f. évi július hó 11-én tartott nagyválasztmányi gyűlésén kitzűött pályatételekre beérkező munkák megbíralására a választmány *Bodnár Gáspár*, *Melles* Emil, *Orosz* Alajos, *Méder* Mihály és *Wolkenberg* Alajos egyesületi tagokat választotta meg.

A kath. kaszinó f. hó 27-én választmányi gyűlést tartott, melyen a többek közt szóba került a vidéki tagok ügye. Mivel a vidékről többen fejezték ki óhajukat az iránt, hogy a kath. kaszinó tagjai lekessenek, kimondta a választmány, hogy a vidéki jelentkezőket szabályszerű ajánlás mellett örömmel veszi fel kebelében és rájuk nézve a tagsági díjat felére, azaz 4 koronára szállítja le. Ezzel kapcsolatban azt is kijelenté a választmány, hogy a vidéki urakat, kik akár étkezés, akár szórakozás végett a kath. kaszinót, mint eddig, ezután is felkeresni óhajtják, mint vendégeket, mindig szívesen fogja látni anélkül, hogy tőlök a tagságra való jelentkezést kívánná. Mióta a vidéki tagok felvételéről hirt adtunk, jelentkeztek; *Govrik* János kökönyösi esperes-plébános, *Buttkay* Viktor kökönyösi nagy birtokos és *Köncs* László nevelőfalusi plébános.

Megszűnt hírlap. E czim alatt közöltük lapunk múlt számában, hogy a „Felső-Bányai Hírlap”, melynek mindenestire jelen-

tékny missiója volt ama nemzetiséglakta vidéken, pártolás hiányában megszűnt. Ki is fejeztük roszalásunkat a város és vidéke közönségének e közönyös magatartása felett, de egyszersmind kifejezést adtunk azon reményünknek is, hogy lesznek Felső-Bányának derék fiai, kik megértvén mily nagy befolyást gyakorol egy helyi lap a város mindennemű ügyeinek fellendítésére, nem fogják télenül nézni emez egyetlen lapjuk kimulását. Most örömmel értesülünk, hogy a Felsőbányai Hírlap új életre kelt. Találkoztaik önzetlen, nemes gondolkozású férfiak, kik a lapnak szellemi és anyagi existenciáját biztosították. Maga a város lelkes polpármestere, *Farkas Jenő* állott a mozgalom élére. Az új szerkesztő *Imre Károly*, kinek neve alatt az első szám már meg is jelent.

Tűz volt Bikszádon a fürdőben f. hó 27-én d. u. 2 órakor. Az étkező helyiség, a konyha s a vele kapcsolatos fürdőszobák, a Svájcz-pavillon leégtek. A tűz roppant rémületet keltett a vendégek között, a legnagyobb rész másnap haza utazott. A szerencsétlenséget a vízfűtő kazán gyuladása idézte elő. A fürdővendégek semmiféle kárt vagy hátrányt nem szenvedtek. A fürdő üzeme egy perczig sem szünetelt, a teljes ellátások biztosítva vannak.

Uj átmetszés a Szamoson. A Szamos szabályozása végett *Sályi* község alatt egy átvágást engedélyezett a földművelésügyi miniszter. Az átvágás munkálatait a miniszteriumban megtartott zárt ajánlati versenytárgyalás után 456,633 k. vállalati árért — *Dénes Zsigmond* budapesti, *Deutsch Emil* és *Lipót* szegedi társvállalkozók fogják végeztetni. A munkálatokat már e hó folyamán megkezdik s ha rendkívüli körülmények nem jönnek közbe, a jövő év október havában be is fejezik.

A nagy-majtényi ifjuság folyó hó 24-én a „Tanítók-háza” javára szépen sikerült táncmulatságot rendezett, a mely fesztelenségével és vig kedélyével a jelenlevőknek egy kellemes estével többet szerzett. Örömteli szívvél gyönyörködött mindenki az ifjuság csapongó jó kedvében, a mely nem szűnt meg mindaddig, míg a hajnali órákban a közönség szét nem oszlott: A jelenvolt hölgyek névsora: Asszonyok: *Czier Jánosné* (Csanálos) *Fliesz Adolfné* (N.-Károly), *Hinteleitner Gusztávné* (Beregszász), *Ludischer Gáspárné* (N.-Károly), *Orosz Lajosné* (N.-Károly), *Veres Lajosné* (Debreczen). Helybeliek: *Hauler Jánosné*, *Kreiter Pálné*, *Radetzky Károlyné*, *Toma Venczelné*, *Erni Jánosné*, *Leányok*: *Bura Ilonka* és *Szidike* (Szatmár), *Egeli Hermin* (Csanálos), *Kontó Kornél* (Munkács), *Soltész Mariska* (Szaniszló), *Szaszarán Terike* (Kir.-Daróc), *Vinkler Katica* (Kir.-Daróc), *Tötös Ilonka* (N.-Károly), Helybeliek: *Erni Katica*, *Tischler Mariska*, *Gerincey Mariska* és *Magdika*, *Hauler Veronka*, *Erzsike* és *Hermin*, *Lang Emma*, *Radetzky Matild*, *Szabó Berta*, *Toma Veronka* és *Erzsike*. A rendezett bál tiszta jövedelme 20 korona, a melyet a rendezőség a „Tanítók háznak” elküldött.

Fehér-Gyarmat épül. A két óriási tűzvész által elhamvasztott épületek helyén a róm. kath. templom, község háza és társaskör kivételével esinos új épületeket emeltek a tulajdonosok. A kath. templom tetőzete és tornya is készül, már a tetőgerendák és a torony össze van állítva, csupán a zsindelezés hiányzik, ami a hét folyamán teljesen be lesz fejezve. A község háza és társaskör pedig még teljesen romban van, s még nem is tudható, hogy mikor kezdik meg az építkezést.

A „Szatmár-Németi Iparos Ifjak Köre,” *Rákóczy-utca* 28. sz. a. házában ünnepélyes telavatásával kapcsolatosan 1900. évi augusz-

tus 5-én, vasárnap délután diszközgyűlés, ezt követőleg felolvasó estély, közvacsorát táncmulatságot rendez. Belépő díj személyenként 1 korona. A zenét *Bunkó Vince* jól szervezett zenekara szolgáltatja. Diszközgyűlés kezdete d. u. 5 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A felolvasó estély műsora: 1. „Himnus” zenekari kísérettel, éneklé a nagy közönség. 2. „Ünnepi óda,” írta: *Deák Kálmán*, előadja: *Thurner Albert*. 3. „I. sz. felolvasás” a *Rózsa Károly* ur által kitűzött 100 koronás pályatételre beérkezett pályaművekből; felolvassa *E. jegyző*. 4. „A vadászok bucsuja” *Mendelsóhntól*. Előadja az iparos dalárda. 5. „II. sz. felolvasás” a pályaművekből; felolvassa: *Varga Endre* e. t. 6. „Harangoznak” *Népdalok Méder M-tól*. Előadja az iparos dalárda. A felolvasó ünnepséget az udvaron és kertben elhelyezett asztalok mellett vacsora s ezt tánc követi. A házi asszonyok és kisasszonyok foguak felszolgálni. Az ételek és italok ára lehető legmérsékeltebben van számítva s ugy az ebből, valamint mind-n egyébből befolyó jövedelem az „Othon” vételárának fedezésére lesz fordítva.

Vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelmiügyi miniszter *Fejérváry Jenő* sárvári (Szolnok-Doboka vármegyei) lakosnak a nagykarolyi somku helyi érdekű vasut Nagy-Somkut állomásától *Butyásza*, *Gropa* és *Maeszkamező* irányában Magyar-Láposig vezetendő keskeny vágányu gőzmozdonyu helyi érdekű vasut vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Pisztoly-párbaj folyt le a mult vasárnap reggel *Frölich Róbert* villamvilágítási igazgató és *Erdőssy Elemér* városi tisztviselő között. A mult este ugyanis *Frölich* bizalmas baráti körben a Hungaria éttermében időzött, mialatt a mellék kávéházi szobába betért *Erdőssy Elemér* városi tisztviselő és egy fekete kávé parancsolt, melyet jóízűen el is fogyasztott nem sejtvén a következő pillanatokban kikapandó fekete levest. Kávész után bekukucsált az ebédlőbe a közbeeső ajtó homályos ablakán, arról akarván meggyőződést szerezni, vannak-e sokan az ebédlőben, mert ha nagy közönségben nem kell keresztil törtetni, azon át akart pár pillanatra távozni. Midőn látta, hogy kevesen vannak, azonnal be is nyitotta az ajtót. De ebben a pillanatban *Frölich*, ki a kukucsálásban valami városi kémet sejtett lappangani, az idő pedig már elég előhaladott stádiumban volt az élénkebb fantázia ébresztésére, a gyanutlanul belépőt egy csattanós taslival fogadta. Mondani se kell, hogy lett reá generális összegabolyodás. *Frölich* később belátván tévedését, bocsánatot kért, de *Erdőssy* nem fogadta el, hanem másnap elküldötte segédeit, saját testvérbátyját *Erdőssy Vilmost* és *Elsner Adolf* főhadnagyot. *Frölich* segédei *Bartha Kálmán* és *Lükő Géza* voltak. *Dr. Török* és *dr. Mui* képezték az orvosi assistentiát. A párbaj csaknem végetes volt, mert a második golyó *Frölichnek* a füle mellett füttyölt el. A felek kibékültek.

Szatmár vármegye törvényhatósága f. hó 9-én rendes közgyűlést tart, melynek főtárgya a vármegyei tisztviselői nyugdíj-alap javára az 1901-dik évre kivetendő 1%-os vármegyei pótdó megfizetése lesz.

Hadászati utak. A kereskedelmiügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszter a vele folytatott tárgyalás eredményeképen kijelentette, hogy a nyírbátor—mátészalkai és a mátészalka—vásárosnaményi törvényhatósági közuti szakaszoknak rendszeres kiépítését hadászati szempontból nem tartja szükségesnek, s azokon csupán a legszükségesebb jó karban tartási munkálatok foganatosítását tartja szükségesnek; minek folytán a kereskedelmi miniszter tudatja a vármegye közönségével, hogy a jelzett utak a törvényhatósági közutak hálózatában továbbra is feltétlenül meghagyandók, kiépítésük mellőzhető, azonban mint kiépítetlen kellően karban tartandó. — A kereskedelmi miniszter ez intézkedése következtében a n.-károly —m.-szalkai—csapi helyi érdekű vasut kiépíthetése elől egy nehéz akadály gördült el.

Tűzoltó egyesületet szervezett *Fehér-Gyarmat* intelligens közönsége különösen az utóbbi időben előfordult gyakori tüzesetek szomorú hatása alatt. Az egyesület vezetése olyan kezekbe van letéve, hogy annak áldásos működése biztosítva van. Elnök *Jékey Sándor* főszolgabíró, főparancsnok *Balika Miklós* gyógyszerész, alparancsnok *Bakó István* földbirtokos, jegyző *Hunvald Izidor* ügyvéd, pénztárnok *Kormány Lajos* földbirtokos. Ezenkívül van az egyesületnek 4 szakasz parancsnoka és 40 tűzoltója. A kiképzést már megkezdtek, most a szabadgyakorlatok betanítása folyik. Bizony régi kötelességét róttá le *F.-Gyarmat* intelligentiája.

Megugrott kertész. A napokban *Fogarassy Sándor* mérnök egy százas bankót adott át kertészének felváltás végett. Sokáig várták az atyafit, de biz' az máig sem érkezett meg, talán nem is fog jó szantából, ha csak a rendőrség nem segít neki. Laptársunk, a *Szatmár és Vidéke* szerkesztője épen ez időben volt *Fogarassy* lakásán, s gyanutlanul hagyta a folyosón lúcskosesernyőjét. A kertész ur elő vigyázatból, nehogy a nagy bankó elázzon, ezt is magával vitte még eddig ki nem puhatolt körutjára.

Nyári zápor. A rekkenő hőség után valószínűsítés volt az a nyári zápor, mely mult hó 30-án, a délelőtti órákban öntözte végig városunk területét. Az eső kiterjedt a határra is, hol a tavaszi vetemények-, a legelő- és rétekre volt rendkívül nagy hatásal.

Lóköltők. Vármegyénk területén ugyan csak jó eredménytel működik egy lóköltő banda. A mult héten *Fényről* raboltak el több lovat, most *Er-Endrédén*, *Mező Petriben*, *Csanálosan*, *Er-Körtvélyesen* manipuláltak, mely községekből összesen 14 lovat raboltak el. A megindított vizsgálat még eddig nem vezetett eredményhez.

Kiujult betegség. Egy izben már figyelemre méltó lett a rendőrség az egyes udvarokon uralkodó rendtelenségek e. Annak idején segítve is lett a bajon, de most ismét kiujult a régi betegség, még pedig veszedelmesebb formában, mert pld. a *Báthory-utca* 21. sz. ház udvarából már nem csak trágya-raktár lett, hanem 2—3 drb. szarvasmarha istállója is, miután talán ennek hiányában a szarvasmarhák az udvaron tanyáznak jászolukhoz kötve. Ezzel az illető háztulajdonos nemcsak a saját udvarán idéz elő kellemetlenséget, hanem a szomszédoknak is, kik kiadó lakásaikat kiadni nem képesek, mert ablakuk éppen a szomszédos szabad istállóra nyílik. Értelmetlen, honnan vesz magának az illető háztulajdonos annyit bátorságot, hogy udvarát a szomszédos háztulajdonos anyagi kárára, a környékbeli lakosok megbotránkoztatására szabad istállóra alakítja át, hogy a vidéket különösen meleg napokon szabadalmazott bűzhödt levegővel lássa el. De csak szét kellene nézni kissé ezen a vidéken, akkor bujna ki a szög a zsákból, hogy hány ilyen gázgyárra lehetne akadni. No de talán akad erre is egy-két kíváncsi ember! Beküldetett.

Gyujtogatási kísérlet. A n.-bereznai esendőrség kipuhította, hogy *Kubiczka György* n.-bereznai lakos szalmás háza fedelére ismeretlen tettes egy darab, petrolummal leöntött s égő taplódarabbal és néhány szál gyufával telerakott rongyot helyezett el. Szerencse, hogy a gonosz szándékkal oda tett veszedelmes gyujtó-anyag a kívánt hatást nem eszközözhette, mert az éppen e napon uralkodó szél következtében a közeli házak, a róm. kath. parochia, iskola, továbbá a templom és hosszú sor szalmás fedelű épület a lángok martalékai lettek volna. Valószínű, hogy a még lappangó tettes, egy gyanúsított egyén személyében, rövid idő múlva elnyeri részben sikerült gázszándéka méltó büntetését.

A nyári menetrendben változás állott be. A *Szatmárról* *Királyháza* felé induló déli személyvonat az új gyorsvonat megindulásának napjától d. u. 12 óra 13 percz helyett 12 óra 45 perczkor indul.

Fehérgyarmaton a hétfői égháboru alkalmával a villám egy gazda házába lecsapott s nyomban lángra lobbantotta. A ház — melléképületeivel együtt földig égett.

A közigazgatási kurzusokra vonatkozó belügyminiszteri rendelet már lejött az illető t. hatóságokhoz. Eszerint felvétetnek: a) 1900—1, 1901—2, 1902—3 ik iskolai tanévben azok az ifjak, a kik hat gimnáziumi reáliskolai vagy polgári, vagy ezeknek megfelelő kereskedelmi vagy katonai iskolát végeztek, b) ezek bevégezésétől számított egy éven át valamely községjegyzői irodában, mint segédjegyzők, jegyzősegédek, irnokok, gyakornokok működtek s ezt az illető jegyző által kiállított s az (első alkalommal a járási főszolgabíró, azután) alispán által láttamozott bizonyítvánnyal igazolják, hogy feddheten előéletűek (erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó) és az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban birják. Ezenkívül ki kell mutatni, c) oly szülő (gyám által kiállított nyilatkozatot, a melyben kezességet vállal, hogy a hallgatónál fölvetett ifju helyett a tandíj s minden más fizetéseket teljesíti. f.) Nyilván ki kell jelenteni, hogy a fölvetelt kérő ifju igénybe akarja-e venni a bennlakással egybekötött konviktt. A jelentkezés végső határideje 1900. szeptember 5-ike, az ezután érkező kérvények és jelentkezések figyelembe nem vétetnek. A tandíj negyven korona, a mely félévénként husz koronás részletekben fizetendő. Szorgalmas, példás magaviseletű és szegénysorsu ifjak ösztöndíjban és jutalomban is részesülnek. Az internátus egész évi díja 440 korona, mely hónapoként 44 koronás részletekben előre fizetendő. A tanfolyamok ez idén Budapest, Debrecen, Nagy-Becskerek, Kassa, Kolozsvár, Máramarossziget, Marosvásárhely, Pecs, Pozsony és Szombathely városokon fognak megtartatni.

Ajánljuk olvasóink b. figyelmébe Inglik József szabó üzletét, mely szolid áraival s pontosságával nagy mértékben kivívta a közönség pártfogását. Az üzlet egy éves önkéntesek és tartalékos tiszteket igen jutányos árban szerel fel.

A mezei terményeket a vasuti pályától legalább 95 méter távolságra rendelte elhelyezni a keresk. miniszter, mert a mozdony szikra e határvonalon belül gyújtó erővel bir. Azon termelők, kiknek birtokain a mezei termények a terület keskenységénél fogva e távolságra el nem helyezhetők, tartoznak azokat a lehető legrövidebb idő alatt elhordatni.

A must és bor okszerű kezelése. A földművelésügyi miniszter az okszerű pinczekezelésre vonatkozó ismereteknek a szőlősgazdák közt leendő terjesztése végett népies utmutatást dolgoztatott ki és boesátott közre. Az Utmutatás ezéjja, hogy abból a szőlősgazdák must-illetőleg bortermésük előnyös értékesíthetése végett hasznos tanácsokat meríthessenek. Az utmutatást lelkészek és tanítók ingyen kapják meg a földművelésügyi miniszterium borászati osztályától, ha ez iránt levelező-lapon oda fordulnak.

Termény árak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	6	40	6	50
Kétszeres	5	20	5	50
Rozs	5	—	5	10
Árpa	4	70	4	80
Zab	4	70	4	80
Tengeri	6	10	6	20
Kása	10	—	10	20
Fehér paszuly	5	60	5	80
Tarka	4	60	4	80
Szilva	18	—	20	—
" füstölt	—	—	—	—
Repeze	7	80	8	—
Krumpli zsákja	1	30	1	40
Szalonna	—	—	—	—

A szinfalusi II.-od tanítói állásra

pályázat hirdettetik.

Javadalom: a hitközségtől 60 k. — államsegély 740 kor.

Folyamodványok aug. 19-ig **Láng Ferencz** espereshez küldendők Sándorfalu, u. p. Kraszna-Bélték.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A KRISTÁLY
SZT. LUKÁCSFÜRDŐI
HEGYIFORRÁS
IGEN TISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDÉSEKBE
VENDÉGLÖKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

Szatmáron: Güek J., Mertz István, Kaufmann David, Koos Kálmán, Bartha Ferencz, Racz István, Zommer Károly, Róoz Szilárd és Molnár Mihály urak üzletében kaphatók.

Pályázat.

A fényi téli-nyári óvodai állomásra

tévesen történt a Pályázati hirdetés a „Néptanítók Lapjában,” a Kisdednevelés és a „Népnevelő” lapokban, a mennyiben az óvónő évi fizetése nem hatszáz korona (300 frt) és tizenhat köbméter tűzifa, hanem a tizenhat köbméter tűzifa hatvannégy koronával (32 frt) értékelve a 600 koronában befoglaltatik.

E szerint az évi fizetés vagy 600 korona (300 frt) havi utólagos részletekben fizetve, két szobás lakás, konyha és kamarával, vagy (268 frt) ötszáz harminczhat korona és tizenhat köbméter tűzifa beszállítva.

Csakis okleveles óvónő pályázhat.

Az okmányok 1900. aug. hó 15-ig kellőleg bélyegezve a fényi iskolaszékhez u. p. Nagy-Károly intézendők.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÖRY KÁROLY
ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁKTÉR.

Jelen idényre ajánlom egész uj mintájú porcellán és angol fajans étkező, kávé, teás, és ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül nagy raktárt tartok.** Továbbá ajánlok: Magyar, Cseh, Francia ivókészleteket. Berdorfi, Alpaca és cinacél evőeszközöket, **konyha berendezési** cikkekét, egész finom olaj nyomatu genre és szent képeket, sok más használati és disztárgyakat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemü közönség becses pártfogását

kész szolgálattal
Györy Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Képkerekezések igen olcsó árban.

Csinos kivitelü

báli, üdvözlő kártyákat, lakodalmi és eljegyzési meghívókat, mérlegeket, mindennemű rovatos munkákat, üzleti körleveleket, falragaszokat, a legjutányosabb ár mellett készít a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“

könyvnyomda.

Ugyanitt nagy raktár: egyházi, iskolai, katonai, jegyzői nyomtatványokból.

Hirdetéseket

legolcsóbban vesz fel

a

„HETI SZEMLE“,

Szatmármegye legelterjedtebb s egyedüli politikai hetilapja.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1900-ik nyári és őszi időnyre
papi-, rend- és világi

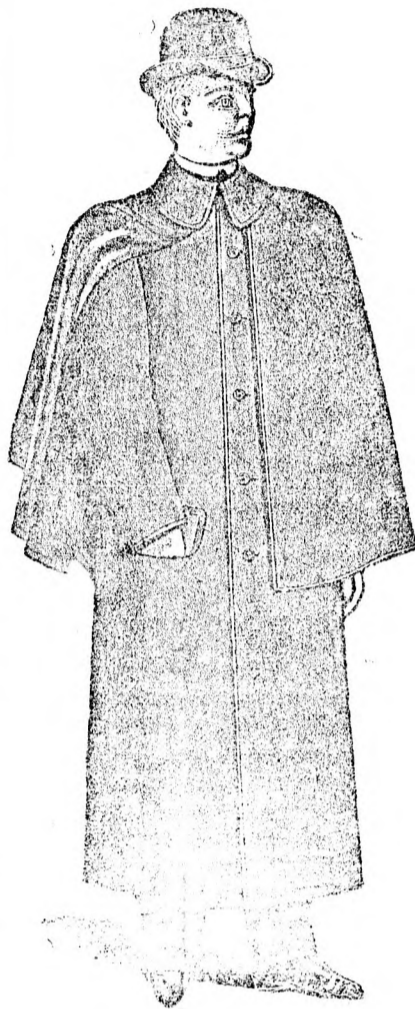
RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapucni-mok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból artós és díszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

BEER SÁMUEL

ASZFALT, MŰKŐ és CEMENTÁRU GYÁR D. S.

„SZATMÁR,“

REFORMÁTUS GYM. MELLETT.

Ajánlja I. a **ezementlapjaitt**, minden szín és nagyságban, elvával **esatornázásokat, aszfalt, granitt, Teroszó és betton burkolásokat. Templomok, iskolák, folyósók, konyhák, és járdák burkolásait.** Továbbá mindennemű cement áruk készítését a legjutányosabb árakban. **Nedves falak aszpalttali szárazzá tételéért**, valamint az általam készített összes munkákért **felelőséget** vállalok.

Költségvetések és rajzok díjtalanul küldetnek.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyülése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezeséget vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

— Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25. —

Szatmáron nyomtatott a „Pázmány-sajtó“ könyvnyomdában.